

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТНОГО КОМПЛЕКСУ В ХАРКІВСЬКОМУ РЕГІОНІ

Анотація. Проведено аналіз транспортного комплексу Харківського регіону. Визначено сучасний стан залізничного, автомобільного, авіаційного та міського електричного транспорту Харківського регіону. Виявлено проблеми розвитку транспортного комплексу Харківського регіону та запропоновано напрями їх вирішення.

Аннотация. Проведен анализ транспортного комплекса Харьковского региона. Определено современное состояние железнодорожного, автомобильного, авиационного и городского электрического транспорта Харьковского региона. Выявлены проблемы развития транспортного комплекса Харьковского региона и предложены направления их решения.

Annotation. The analysis of a transport complex of Kharkiv region is conducted. The modern state of railway, motor-car, aviation and city electric transport of Kharkiv region is determined. The problems of development of a transport complex of Kharkiv region are exposed and directions of their solution are offered.

Ключові слова: транспорт, регіональний транспортний комплекс, залізничний транспорт, автомобільний транспорт, авіаційний транспорт, міський електричний транспорт, проблеми розвитку транспортного комплексу.

Як відомо, транспорт є однією з найважливіших галузей суспільного виробництва, що повною мірою забезпечує потреби населення та суспільного виробництва в перевезеннях. Тому особливо актуальною проблемою ефективного функціонування Харківського регіону є детальний аналіз транспортного комплексу та пошук напрямів підвищення рівня його розвитку.

Метою дослідження є аналіз сучасного стану розвитку транспортного комплексу Харківського регіону, визначення основних проблем його функціонування та напрямів вирішення цих проблем.

Однією з найважливіших складових виробничої й соціальної інфраструктури Харківського регіону є транспортний комплекс, який забезпечує господарські зв'язки між різними територіально-адміністративними одиницями, задовольняє потреби народного господарства та населення в перевезеннях, істотно впливає на всі сфери життя суспільства – економічну, соціальну, екологічну та ін. [1].

Транспортний комплекс Харківського регіону представлений такими складовими, як залізничний, автомобільний, авіаційний, міський електричний транспорт.

Залізничний транспорт – одна з найбільш важливих галузей народного господарства. Перевагами цього виду транспорту є велика розгалуженість та низькі тарифи [2]. Пропускна спроможність залізничної мережі значно перевищує поточні обсяги руху. Залізничний транспорт Харкова представлений Південною залізницею, яка залишається одним з основних елементів транспортної мережі області. Довжина колій у регіоні перевищує 1,5 тис. км, що дозволяє Харківській області посісти третє місце в Україні.

Харківський залізничний вузол пропускає величезний транзитний потік вантажів та сортує їх. За даними статистичної звітності у 2012 р. усіма видами транспорту перевезено (відправлено) 45,9 млн т вантажів, вантажообіг склав 24 673,0 млн км. Порівняно з 2011 р. обсяги вантажних перевезень зросли на 9,2 %, вантажна робота – на 3,7 %, при цьому вантажообіг залізничного транспорту збільшився на 3,3 %. На Південній залізниці загальне навантаження збільшилось на 5,4 % і становило 31,6 млн т вантажів.

Щодоби з вокзалів залізниці, розташованих у Харкові, відправляються понад 100 пасажирських та приміських поїздів. Південною залізницею у 2012 р. відправлено 31,0 тис. вантажних і 123,8 тис. приміських поїздів, із яких 32 вантажних і 164 пасажирських запізнались у середньому на 48 та 33 хвилини кожний відповідно [3]. Наявність суперсучасного приміського терміналу на ст. Харків-Пасажирський, пропускна здатність якого складає п'ять тисяч пасажирів на добу, дозволила розвантажити головний вокзал від пасажиропотоку з поїздів далекого та місцевого сполучення північного напрямку.

Надзвичайно важливу роль у житті області відіграє автомобільний транспорт. До складу пасажирського транспорту Харкова й Харківської області на сьогодні входять 186 автоперевізників різних форм власності, які обслуговують 626 автобусних маршрутів. Кількість рухомого складу, який працює на маршрутах загального користування, становить 1 072 автобусів [1].

Необхідно зазначити, що автомобільним транспортом (з урахуванням обсягів підприємств – фізичних осіб) перевезено майже 14,3 млн т вантажів, що на 18,7 % більше, ніж у 2011 р., виконано вантажообіг в обсязі 2 965,7 млн км, який збільшився за цей період на 6,8 % [1]. Усіма видами пасажирського транспорту перевезено 638,4 млн

пасажирів, що на 3 % більше, ніж у 2011 р., виконано пасажирську роботу в обсязі 11 065,5 млн пас./км, що склало 99,6 % від рівня минулого року.

Послугами автомобільного транспорту (з урахуванням перевезень фізичними особами-підприємцями) скористалося 137,0 млн пасажирів, що на 9 % більше, ніж у 2011 р. Перевізниками – юридичними особами – перевезено 117,8 млн. Пасажирів порівняно з минулим роком збільшилось на 21,1 %. Суб'єктами малого бізнесу – фізичними особами, які на сьогодні виконують всі види маршрутних перевезень: внутрішньоміські, приміські, міжміські, міжнародні, за 2012 р. перевезено 19,2 млн пасажирів.

Авіаційний транспорт – один із наймолодших видів сполучення. Його перевагами є швидкість, щорічне функціонування, можливість доставки вантажів у важкодоступні райони [3]. Авіатранспортом здійснюють переважну більшість трансконтинентальних пасажироперевезень та перевезень товарів з невеликим строком зберігання на значні відстані. Важливим фактором розвитку авіаційного транспорту є наявність у м. Харкові міжнародного аеропорту "Харків", який є одним із найбільших у Східній Україні. У рамках підготовки до Чемпіонату Європи з футболу 2012 року влітку 2009 р. було розпочато реконструкцію злітно-посадкової смуги, в результаті якої її було подовжено до 2 500 м зі збільшенням класифікаційного числа штучного покриття аеродрому до 50, що надало аеропорту можливість приймати літаки класу "Аеробус А320" та "Боїнг 737" [4]. Також було побудовано новий міжнародний термінал, а старий реконструйовано і перетворено на термінал з обслуговування VIP-пасажирів. Слід зазначити, що за період проведення харківських матчів Євро-2012 з 8 до 18 червня міжнародний аеропорт "Харків" обслужив 750 зльотів-посадок повітряних суден з 52,5 тис. пасажирів на борту [4]. Також слід зазначити, що з аеропорту м. Харкова транспортною авіацією відправлено 250,7 тис. пасажирів, у тому числі у міжнародному сполученні – 197,9 тисяч. Порівняно з 2011 р. відправлення пасажирів у цілому збільшилось на 64,8 %, у міжнародному сполученні – на 73,3 %.

Велике значення для населення та гостей Харкова має міський електричний транспорт – метрополітен, трамвай та тролейбус. Саме ці види транспорту забезпечують майже 90 % пасажирських перевезень в обласному центрі. Щодня послугами всіх видів електротранспорту користуються більше 1,5 млн пасажирів.

Харківський метрополітен посідає друге місце в Україні за довжиною ліній та кількістю пасажироперевезень. На сьогодні діють три лінії метрополітену загальною довжиною 35,59 км, на яких розміщено 28 станцій. Харківським метрополітеном у 2012 р. перевезено 239,3 млн пасажирів, з яких безплатно – 45,6 млн.

Трамваями та тролейбусами міста в цілому перевезено 196,4 млн пасажирів, що порівняно з минулим роком більше на 10,7 %. Питома вага пільгового контингенту, перевезеного трамваями і тролейбусами, дорівнює 64,1 %, або 125,9 млн пасажирів [3].

Отже, можна зробити висновок, що в Харківському регіоні досить розвинений транспортний комплекс і він посідає помітне місце в Україні. Транспортний комплекс м. Харкова представлений такими складовими, як залізничний, автомобільний, авіаційний, міський електричний транспорт. Найбільш розвинутим транспортом у Харківському регіоні є залізничний транспорт. Отже, для підвищення рівня розвитку транспортного комплексу Харківського регіону необхідно не тільки щорічно удосконалювати наявний транспорт та збільшувати його кількість, але й вкладати у розвиток транспортного комплексу значні кошти. Впровадження цих заходів сприятиме збільшенню матеріального добробуту Харківського регіону.

Наук. керівн. Шумська Г. М.

-
- Література:** 1. Палант А. Ю. Економічний аспект розвитку транспортного комплексу Харківського регіону [Електронний ресурс] / А. Ю. Палант. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php>.
2. Офіційний сайт Державної адміністрації залізничного транспорту України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uz.gov.ua/passengers>.
3. Статистичні дані Головного управління статистики в Харківській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kh.ukrstat.gov.ua/index.php/pres-vypusky>.
4. Офіційний сайт міжнародного аеропорту "Харків". – Режим доступу : <http://hrk.aero>.